

viser det manglende forståing for kontraktsmodellar som sikrar akkurat den framdrift staten måtte ønska.

Totalentreprise i staden for byggherrestyrt framdriftsplan og kontrakt er langt billigare og har nøyaktig same insentiv: Raskare tilgang på vederlaget.

Løysinga er statlege midlar til fullfinansiering ved prosjekt-opstart. Ofte vil det vera gunstig å overlata til den private entreprenøren å styra

framdrifta i ein totalentreprise eller samspelskontrakt. Dette er det moderne, raske og kostnadseffektive alternativet. Og det har Marit Arnstad nettopp fått vedteke i Nasjonal Transportplan.

■ *Steinulf Tungesvik, statssekretær (Sp) i Samferdsledepartementet 2005-2008 og i 2012, no advokat innanfor bygg og anleggskontraktar i Kluge advokatfirma*

Faktafeil fra Borten Moe

INNLEGG Klima

Olje- og energiminister Ola Borten Moe gjør seg skyldig i en vesentlig faktafeil i intervjuet han gir til DN onsdag 19. juni. Borten Moe sier at «klimagassutslippene i Europa fortsetter å gå opp». Det er ikke riktig. De går ned.

Utslippene i kvotesektoren, altså den delen av økonomien som er omfattet av kvotehandelsregimet og som er relevant for en diskusjon om gass og kull i kraftsektoren, er fallende. Samlet falt utslippene her med to prosent i 2012, ifølge tall fra Europakommisjonen.

DN igår.

Ola Borten Moe lar ved gjentatte anledninger feilaktige opplysninger være premisen for sin kritikk mot EUs klima- og energipolitikk. Sover embedsverket i Olje- og energidepartementet? Eller er det slik at statsråden neglisjerer fakta embedsverket presenterer ham for?

■ *Anders Bjartnes, daglig leder i Norsk Klimastiftelse*

■ ■ ■ Oljeprisens betydning er undervurdert i politikernes beslutningsgrunnlag, skriver professor **Klaus Mohn**.

Det er oljeprisen, dummen

INNLEGG Økonomi

Når Finansdepartementet regner på langsiktige budsjettvirkninger av alternative oljeprisbaner, lar de utsiktene for olje- og gassproduksjonen ligge fast. Problemet at oljeprisen ikke bare påvirker verdiene, men også volumene.

Riktig nok påpeker både Perspektivmeldingen og Revidert Nasjonalbudsjett 2013 at norsk økonomi har blitt mer sårbar for et eventuelt oljepris-sjokk. Men fortsatt gjenstår mye for vi forstår fullt ut hva slike prisvariasjoner innebærer for petroleumsaktiviteten og for resten av norsk økonomi.

Analysene som ligger til grunn for Regjeringens vurderinger av utsiktene for petroleumsnæringen og ringvirkningene for resten av økonomien lider trolig under en systematisk undervurdering av oljeprisens betydning.

Et eksempel gjelder utsiktene for olje- og gassproduksjonen fra norsk sokkel, hvor Regjeringen bygger på prognoser fra Oljedirektoratet, som igjen har informasjon fra oljeselskapene som en viktig del av beregningsgrunnlaget.

Ressurssituasjonen på norsk sokkel kan ikke frikobles fra markedsutsiktene. Dersom oljeprisen fortsetter å stige, vil olje- og gassressurser som i dag har marginal lønnsomhet med ett fremstå som økonomisk robuste. Tilsvarende kan dagens antagelser for investeringer og produksjon fremstå som for høye dersom oljeprisen skulle etablere seg på et vesentlig lavere nivå enn det man legger til grunn i dag.

Dette har betydning for leteaktivitet, investeringer, produksjon av olje og naturgass, olje- og gassinntekter og ikke minst ringvirkninger i fastlandsøkonomien. Utviklingen i petroleumsnæringen og norsk økonomi gjennom de siste ti årene burde være eksempel godt nok.

Prismekanismer burde derfor være bedre innarbeidet i Oljedirektoratets arbeid med Ressursregnskapet, i Olje- og energidepartementets prognoser for olje- og gassproduksjon, og i anvendelsen av slike tall i andre departement og underliggende etater.

I Oljedirektoratets ressursrapport i 2003 la man til grunn at olje- og gassproduksjonen i 2020 ville være like i overkant av tre millioner fat oljeekvivalenter per dag. I dag er tilsvarende anslag for 2020 rundt fire millioner fat oljeekvivalenter

BEDRE FORSTÅELSE. Det trengs bedre forståelse av hva et oljesjokk kan innebære, mener artikkelforfatteren. Foto: Gunnar Lier

per dag. Hva skyldes denne økningen?

Næringspolitiske tiltak har trolig bidratt til bredere mangfold og økt leteaktivitet. Men når oljeprisen i dag er tre ganger så høy som for ti år siden, har dette utvilsomt hatt stor betydning både for investeringsutviklingen og produk-

Olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel kan ikke frikobles fra markedsutsiktene

sjonsutsiktene på norsk sokkel. Det er fristende å parafrasere det legendariske uttrykket fra president Clintons valgkampagne i 1992: «It's the economy, stupid». Det er oljeprisen, dummen.

Til tross for oljeprisens åpenbare innflytelse gir analyser og beslutningsgrunnlag for Regjeringens politikk liten innsikt i sammenhengen mellom markedsutviklingen og petroleumsaktiviteten. Denne svakheten ved forståelsen av vår viktigste næring brer seg til andre departement, og svekker politikernes beslutningsgrunnlag.

Prognoser for norsk økonomi bygger også i hovedsak på modeller hvor adferden blant olje- og gasselskapene har fått lite oppmerksomhet. Produksjonen av olje og naturgass har tradisjonelt vært ansett som gitt og dermed ufølsom for svingninger i olje- og gassprisene. Faren er at dette gir en undervurdering av virkningene for petroleumsaktiviteten av en endring i oljeprisen.

Tilfeldige observasjoner tyder også på at videre ringvirkninger av oljeprissjokk også kan være undervurdert av toneangivende makroøkonomiske analysemiljøer. Ferske beregninger med SSBs modellapparat har for eksempel avslørt at en halvering av oljeprisen vil ha liten eller ingen betydning for boligprisutviklingen i Norge. Dette er i beste fall et oppsiktsvekkende resultat.

Det finnes forskere som tenker annerledes. Ferske analyser fra miljøet rundt Hilde C. Bjørnland ved Handelshøyskolen BI indikerer for eksempel at ringvirkningene for norsk økonomi av et oljepris-sjokk har langt større betydning enn det som legges til grunn av de veletablerte miljøene rundt regjeringsapparatet, og spesielt når oljeprisen drives av økt etterspørsel.

I løpet av fire tiår har olje- og gassvirksomheten gjort krav på stor plass i norsk økonomi, og de fleste er i dag enige om at siden ved denne utviklingen har gjort oss mer sårbar for oljeprissjokk.

Derfor er det på høy tid med en bedring av forståelsen av hva et oljeprissjokk kan innebære, for ressurs- og reserveutviklingen på norsk sokkel, for oljeinvesteringer og -produksjon, for inntekter i privat og offentlig sektor, og ikke minst for sysselsetting og konkurransevne i fastlandsøkonomien. Først da kan politikerne få det grunnlaget de fortjener for å tilpasse politikken godt på kort og lang sikt.

■ *Klaus Mohn, professor, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger*